

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Допускається до захисту
завідувач кафедри обліку і оподаткування

_____ доцент С.М. Хомовий
(підпис) вчене звання, ініціали, прізвище

« 20 » _____ 2023 року
листопада

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА
ВИРОБНИЦТВІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
(ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТОВ АГРОФІРМА «БІЛОГОРОДКА»)

Виконав: Бойко Віталій Віталійови
прізвище, ім'я, по батькові

_____ (підпис)

Керівник: доцент Хомовий Сергій Михайлович
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

_____ (підпис)

Рецензент: доцент Однорог Максим Анатолійович
вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові

_____ (підпис)

Я, Бойко Віталій Віталійович, засвічую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
гарант ОПП «Облік і оподаткування»
 професор І.В. Свиנווס
(підпис) вчене звання, ініціали, прізвище
« 19 » грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Бойку Віталію Віталійовичу
прізвище, ім'я та по батькові

Тема: «Удосконалення обліку та контролю витрат на виробництві сільськогосподарських підприємств» (за матеріалами ТОВ Агрофірма «Білогородка»).

Перелік питань, що розробляються в роботі: теоретичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління витратам підприємства; стан та удосконалення обліку витрат на виробництві сільськогосподарської продукції; шляхи вдосконалення контролю витрат на виробництво продукції.

Вихідні дані: звітність ТОВ Агрофірма «Білогородка».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	
Аналітична частина	травень-липень 2023	
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	
Оформлення роботи	жовтень 2023	
Перевірка на плагіат	листопад 2023	
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	
Подання на рецензування	грудень 2023	

Керівник роботи

підпис

доцент С.М. Хомовий
вчене звання, ініціали, прізвище

Здобувач

підпис

В.В. Бойко
ініціали, прізвище

Дата отримання завдання « 10 » грудня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Бойко В.В. Удосконалення обліку та контролю витрат на виробництво сільськогосподарських підприємств.

Важливою складовою в системі управління кожного підприємства є оцінка ефективності управлінських дій, що передбачає зіставлення результатів діяльності із витратами для досягнення цих результатів. Для формування ефективної системи контролю у досліджуваному підприємстві запропоновано враховувати ієрархічні ступені будови обліку витрат і виокремити подальші об'єкти контролю: центр відповідальності; аграрні культури, різновиди робіт, види продукції; стадії виробництва; технологічні процеси; статті витрат з розподілом їх на змінні та постійні. Дана схема будови обліку і контролю виробничих витрат надасть шанс виконувати результативний контроль за витратами на протязі всього процесу виробництва, розкривати неочікувані відхилення та приймати ефективні рішення.

Розроблено документ «Перевірка первинних документів при проведенні контролю за виробничими витратами» в ТОВ Агрофірма «Білогородка». Це потрібно для результативного керування витратами: спостереженням за їх різницею від нормативів та виправлення ситуації. А також «Можливі помилки ведення обліку виробничих витрат», де зазначено імовірні упущення ведення обліку витрат виробництва.

Запропоновано робочий первинний документ «Відомість виявлених помилок і порушень під час контролю виробничих витрат на аграрних підприємствах» Даний документ надасть можливість встановити чергові шляхи контролю та ті ділянки обліку, на які треба звернути увагу.

Ключові слова: Витрати, облік, контроль, сільське господарство, економічна інформація.

ANNOTATION

Boyko V.V. Improvement of accounting and control of costs for the production of agricultural enterprises.

An important component in the management system of each enterprise is the assessment of the effectiveness of management actions, which involves comparing the results of activities with the costs to achieve these results. In order to form an effective control system in the researched enterprise, it is proposed to take into account the hierarchical levels of the cost accounting structure and to single out further objects of control: the center of responsibility; agricultural crops, types of work, types of products; stages of production; technological processes; expense items with their distribution into variable and permanent. This scheme of the structure of accounting and control of production costs will provide a chance to perform effective cost control throughout the entire production process, reveal unexpected deviations and make effective decisions.

The document «Verification of primary documents during the control of production costs» was developed at Agrofirma «Bilogorodka». This is necessary for effective cost management: monitoring their difference from standards and correcting the situation. And also «Possible errors in keeping records of production costs», which indicates possible omissions in keeping records of production costs.

The working primary document «Information of discovered errors and violations during the control of production costs at agricultural enterprises» has been proposed. This document will provide an opportunity to establish the next ways of control and those areas of accounting that need to be paid attention to.

Key words: Costs, accounting, control, agriculture, economic information.

ЗМІСТ

	стор
ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Сутність та класифікація виробничих витрат підприємства	8
1.2 Концептуальні підходи до управління виробничими витратами.....	17
1.3 Нормативна база, щодо регулювання організації обліку виробничих витрат підприємства	24
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ II. СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ	33
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ Агрофірма «Білогородка».....	33
2.2 Характеристика організації роботи бухгалтерської служби та оцінка базових засад облікової політики	40
2.3 Стан облікового забезпечення витрат на виробництво продукції	45
2.4 Удосконалення обліку витрат на виробництво продукції	58
Висновки до розділу 2	65
РОЗДІЛ III. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ	67
3.1 Теоретико-методичні аспекти контролю витрат	67
3.2 Стан контрольних заходів процесу виробництва на підприємстві	72
3.3 Удосконалення контролю витрат на підприємстві	74
Висновки до розділу 3	79
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	87
ДОДАТКИ	95

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки. 2 ге вид: навчальний посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 392 с.
2. Башинський О. Облік доходів сільськогосподарських підприємств за П(С)БО 30 «Біологічні активи», застосування на практиці / *Все про бухгалтерський облік*. 2011. № 40. С. 21-37.
3. Білик М.Д. Організація і методика аудиту сільськогосподарських підприємств: Підруч. К.: КНЕУ, 2003. 256 с.
4. Богданюк О.В. Обліково-аналітичне забезпечення управління біологічними активами садівництва. 08.00.09-бухгалтерський облік, аналіз та аудит : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / О.В. Богданюк. К. : НУБПУ, 2011. 21 с.
5. Бухгалтерський облік в сільському господарстві в первинних документах і проводках: підручник / Пархоменко В.М., Гаврилюк В.М., Бірюкова О.О., Огійчук М.Ф. Харків: Фактор, 2008. 480 с.
6. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник / за ред. Р.Л. Хом'яка, В.І. Лемішовського. 5-те вид., доп. і перероб. Львів: Нац. університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2006. 1088 с.
7. Бухгалтерський облік в Україні: Навч. посібник / за ред. Р.Л. Хом'яка. 2-ге видан., доп. і перероб. Львів: «Інтелект-Захід», 2003. 820 с.
8. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах України / за заг. ред. А.М. Коваленко. Дніпропетровськ: ВКК «Баланс-Клуб», 2009. 736 с.
9. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: підруч. для вузів / за ред. М.Ф. Огійчука. 2007.
10. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України. Підруч для сільськогосподарських вузів / В.Я. Плаксієнко, Л.М. Пісьмаченко, Є.І. Рябий / Під ред. В.Я. Плаксієнко. Дніпропетровськ, 2005. 409 с.

11. Гаврилюк Л.В. Проблеми обліку та оцінки біологічних активів за справедливою вартістю. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://www.rusnauka.com>.
12. Герасимук І.В. П(С)БО 30 «Біологічні активи»: історичні, соціальні і економічні проблеми адаптації до вітчизняної облікової культури // *Облік і фінанси АПК*. 2007. №11-12. С. 53-56.
13. Гнатюк А. Оцінка біологічних активів. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://www.nbuuv.gov.ua>.
14. Голов С.Ф. Облік сільськогосподарських активів за справедливою вартістю: проти течії. *Облік та фінанси в АПК*. 2010. № 11. С. 87-90.
15. Гончаренко Н. Визначення справедливої вартості біологічних активів з урахування цін активного ринку: методичні та інформаційні аспекти. *Бухгалтерський облік і аудит*. №1. 2014. С.40-45.
16. Гончаренко Н.В. Удосконалення організації бухгалтерського обліку в сільському господарстві відповідно до вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи». *Облік і фінанси АПК*. 2015. №1. С. 58-63.
17. Гордієнко К.Д. Економічно тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки. К.Д. Гордієнко. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: КНТ, 2017. 360 с.
18. Грачова Р.О. Біологічні активи в IAS 41 і П(С)БО 30 / *Дебет. Кредит*. Київ, 2015. №47. С. 37-44.
19. Грачова Р.О. Облік в сільському господарстві: біологічні активи: / *Контрасти*. 2014. №1-2. С. 20-25.
20. Гуділіна З. Облік біологічних активів. *Бухгалтерія в сільському господарстві*. 2015. №23. С. 2-6.
21. Гузар Б.С., Загребельна Н.І., Головка Л.Л., Аніщенко Г.Ю. Особливості обліку поточних біологічних активів тваринництва. *Економіка АПК*. 2018. №3. С. 106-110.
22. Давидов Г.М. Аудит: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. 363 с.

23. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навчальний посіб. 2-е вид./ Л.В.Дікань. Харків: Вид. ХНЕУ, 2016. 394 с.
24. Економіка сільськогосподарських підприємств: Навч. посіб. / за ред. Макаровської Т.П. Житомир: ЖДТУ, 2007. 299 с.
25. Живко З.Б. Контрольно-ревізійна діяльність: Метод, реком. для семінар, занять Л.: Львів: ДУВС, 2006, 76 с.
26. Жук В.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : Монографія. К.: НЕПІ ІАЕ, 2009. 648 с.
27. Загородній, А.Г. Фінансово-економічний словник. К. : Знання, 2017. 1072 с.
28. Захожай В.Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки : підручник / В.Б. Захожай; ред. В.Б. Захожай, В.М. Базась; Міжрегіональна академія управління персоналом. К. : МАУП, 2005. 968 с.
29. Ілющенко І. Актуальність обліку витрат на виробництво продукції птахівництва / Збірник тез VIII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки: проблеми, пріоритети, перспективи», (м. Дніпро, 26-27 жовтня 2019 р.). Дніпро: ДДАЕУ, 2019. С. 18-19.
30. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 291. *Все про бухгалтерський облік*. 2019. №66. С. 5-28.
31. Каспрук М.Я. Проблемні аспекти аудиту поточних біологічних активів тваринництва / *Інноваційна економіка*. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2018. №3. С. 117-119.
32. Клименко О.П. Економічна сутність і класифікація біологічних активів. *Економічний аналіз*. 2018. №6. С. 72-76.
33. Коноплицький В.А. Економічний словник. Тлумачно-термінологічний. К: КНТ, 2007. 580 с.

34. Контроль і ревізія: підручник / Ф.Ф. Бутинець, Н.Е. Виговська, Н.М. Малюга, Н.І. Петренко. за ред. Бутинця Ф.Ф. Житомир: Рута, 105 с.
35. Коробова Н. «Новий» облік сільськогосподарської діяльності та облікова політика підприємства. *Облік і фінанси АПК*. 2023. №3-5. С. 180-183.
36. Кузик Н.П. Особливості аудиту поточних біологічних активів та актуальні питання його удосконалення / *Облік і фінанси АПК*. 2011. №3. С. 180-183.
37. Кузьмович П.М. Поняття біологічних активів та їх класифікація. *Облік і фінанси АПК*. 2018. №4. С. 32-37.
38. Лавріненко Л. «Біологічні активи» – новий сільськогосподарський стандарт бухгалтерського обліку. *Баланс-Агро*. 2010. №4, С. 20-22.
39. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Одеса: ОНЕУ, 2012, 670 с.
40. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Затверджені Наказом Міністерства аграрної політики від 18.05.2001 р. №132 / Бухгалтерія в сільському господарстві. 2007. №3. С. 12-20.
41. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів МФУ від 29.12.2006 № 1315 [Електронний ресурс]. Режим доступу – http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=293605&cat_id=2935
42. Методичні рекомендації щодо застосування спеціалізованих форм первинних документів з обліку довгострокових та поточних біологічних активів наказ: МФУ від 21.02.2008 № 73. [Електронний ресурс]. Режим доступу – http://www.uazakon.com/documents/date_cj/pg_gbwxia/index.htm
43. Моссаковський В. Облік біологічних активів / *Бухгалтерський облік і аудит*. 2018. №4. С. 38-48.
44. Мочерний, С.В. Економічний енциклопедичний словник : У 2 томах. / С.В. Мочерний, Я.С. Ларіна, О.А. Устенко, С.І. Юрій ; за ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, Т. 1. 2005. 616 с.

45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.13. р. № 73 / *Все про бухгалтерський облік*. 2014. № 10. С. 14-25.

46. Огійчук М.Ф. Бухгалтерський облік в сільському господарстві в первинних документах і проводках / за ред. М.Ф. Огійчука та В.М. Пархоменка. Х.: Фактор, 2018. 480 с.

47. Огійчук, М.Ф. Формування у бухгалтерському обліку доходів і витрат сільськогосподарської діяльності відповідно до вимог П(С)БО 30 «Біологічні активи» / *Облік і фінанси АПК*. 2016. № 6. С. 24-33.

48. Одношевна О.О. Оптимізація обліку витрат на виробництво продукції тваринництва / Глобальні та Національні проблеми економіки. *Вісник Миколаївського національного університету ім. О.В. Сухомлинського*. 2019. №19, С. 520-524.

49. Організація бухгалтерського обліку. Навч. посібник. За ред. В.С. Леня. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 696 с.

50. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посіб. / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова та ін.; Житомир, інж.-технол. ін-т. 2-е вид., доп. і переробл. Житомир : ПП «Рута», 2011. 576 с.

51. Остапчук О.В. Місце і роль біологічних активів у господарському процесі / *Облік і фінанси АПК*. 2015. №1. С. 76-79.

52. Павлова Г.Є. Документальне оформлення та облік виробництва продукції тваринництва / *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. Вип. 7(1). С. 184-187.

53. Павлова Г.Є. Фінансовий облік активів аграрних підприємств: навчальний посібник. Донецьк: Юго-Восток, 2022. 393 с.

54. Пантелеев В.П., Корінько М.Д. Внутрішній аудит / За ред. д.е.н., проф. В.О. Шевчука. Державна академія статистики, обліку та аудиту Державного комітету статистики України. К., 2016. 247 с.

55. Перевозник Н.В. Класифікація біологічних активів в обліку та звітності / *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. №8(75). С. 71-76.

56. Перевозник, Н.В. Біологічні активи як обліково-аналітична та економічна категорія / *Формування ринкових відносин в Україні*. 2015. № 6 (73). С. 115-118.

57. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> .

58. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід»: від 29.11.1999. № 290 / *Все про бухгалтерський облік*. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

59. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» МФУ від 31.12.1999 № 318. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

60. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 28 «Зменшення корисності активів» МФУ від 13 січня 2005 р. за № 35/10315. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05>.

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 30 «Біологічні активи» МФУ від 5 грудня 2005 р. № 1456/11736. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>.

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 7 «Основні засоби» МФУ від 27 квітня 2000 року № 92 [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

63. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» МФУ від 2 листопада 1999 р. № 751/4044 [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

64. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ МФУ від 02.09.2014р. № 879 [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>

65. Правдюк Н.Л. Особливості організації фінансового обліку в сільськогосподарських підприємствах. *Облік і фінанси АПК*. 2018. № 12. С. 115-120.
66. Про аудиторську діяльність в Україні: Закон України від 22 квітня 1993 року №3125 - XII // Законодавство України: Бібліотека «Інфодиск». 2009. №5. С. 4-18.
67. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996/XIV від 16 лип. 1999 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу – <http://www.rada.gov.ua.laws/show/2630-88>.
68. Радченко П.М. Підвищення ефективності використання земельних ресурсів / *Економіка АПК*. 2015. №13. С. 35-39.
69. Рахунок 21 «Поточні біологічні активи». *Все про бухгалтерський облік*. 2015. №20. С. 14-15.
70. Рожелюк В.М. Основи документування операцій з біологічними активами. *Облік в сільському господарстві*. 2015. № 3. С. 34-49.
71. Савченко П.М. Податковий облік біологічних активів / *Вісник податкової служби України*. 2018. № 8. С. 15-25.
72. Садовська І.Б. Концептуальні основи бухгалтерського обліку і відображення у фінансовій звітності біологічних активів / *Облік і фінанси АПК*. 2014. №4. С. 84-87.
73. Сіменко І.В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
74. Сук Л.К. Фінансовий облік: навч. посіб.; 2-ге вид., переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 647 с.
75. Сук Л.К. Облік біологічних активів. / *Облік і фінанси АПК*. 2012. №9-10. С. 128-134.
76. Сук П.Л. Прийоми аудиту біологічних активів рослинництва. *Облік і фінанси АПК*. 2018. №1. С. 85-87.

77. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. екон. спец. 5-те вид., допов. і перероб. К.: А.С.К., 2000. 784 с.

78. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін.]; за ред. проф. М.Ф. Огійчука. [6-те вид., перероб. і допов.] К.: Алерта, 2011. 1042 с.

79. Яровий К.О. Контроль і ревізія: підручник / Яровий К.О. Саки: ПП «Підприємство Фенікс», 2015. 268 с.